

10. 10. 10

۱۷۵۸

۱۷

از اطلاعات آذربایجان
توسعه و عمران

از اطلاعات آذربایجان
توسعه و عمران

شهید بهشتی

دانشگاه شهید بهشتی دانشکده علوم زمین گروه جغرافیا

پایان نامه

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد
جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

015414

موضوع:

نقش منابع طبیعی در اقتصاد روستایی دهستان میان دربند (کرمانشاه)

استاد (اهنما):

جناب آقای دکتر رحمت الله منشی زاده

استاد (مشتاور):

جناب آقای دکتر بیژن رحمانی

نگارش:

محمد ولی فرجی

بهمن ماه ۱۳۷۹

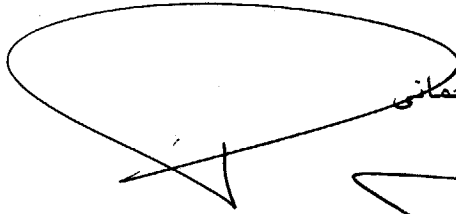
۳۸۵۶۸

تأییدیه دفاع از پایان نامه

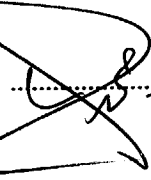
این پایان نامه توسط آقای محمد ولی فرجی دانشجوی دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی روستایی در تاریخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۵...مورد دفاع قرار گرفت و بر اساس رای هیات محترم داوران با نمره ۱۷/۹۶... درجه بسیار خوب پذیرفته شد

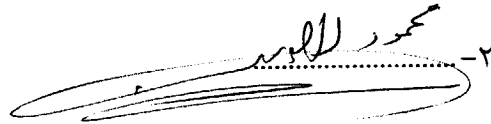

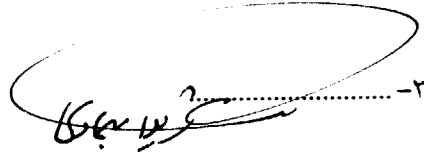
استاد راهنما: جناب آقای دکتر رحمت الله منشی زاده

استاد مشاور: جناب آقای دکتر بیژن رحمانی

هیات محترم ژوری: ۱- ۸

۲- محمد اللہ

۳- کریم بیگ

تقدیم به

همه بزرگوارانی که صمیمانه و خالصانه در تمام طول دوران تحصیل انگیزه و بستری مناسب برای اعتلای اندیشه و تفکر درمن فراهم کردند.

تقدیم به فواهر گرامی و عزیزم که برایم هم مادر بود و هم فواهر

و تقدیم به تمامی روستائیان و کشاورزان زحمتکش که پرچم‌دار اقتصاد و فرهنگ این مرز و بوم هستند.

تقدیر و تشکر

بسی شایسته می باشد تا در آغاز این پایان نامه از تمامی اساتید مجرب دانشگاه علوم زمین دانشگاه شهید بهشتی کمال تشکر و قدر دانی و نهایت امتنان را داشته باشم.

از استاد عزیز و خوش اخلاق جناب آقای دکتر رحمت الله منشی زاده که زحمات زیادی در تهیه و تدوین هر چه بهتر این پایان نامه نمودند کمال تشکر دارم.

از استاد ارجمند جناب آقای دکتر بیژن رحمانی که استاد مشاور این پایان نامه بودند تشکر و تقدیر می گردد همچنین از زحمات همه ارگانها و نهادهای دولتی در ارائه آمار و اطلاعات همکاری نمودند تشکر می نمائیم.

از همکاری و راهنمایی ارزنده جناب آقای مهندس داریوش رضایی مسئول گروه منابع طبیعی سازمان کشاورزی شهرستان کرمانشاه تقدیر تشکر دارم.

از همکاری و جمع آوری اطلاعات از آقایان اقبال حیدریان غلامحسین قبادی - و علی عباسی کمال سپاس و امتنان دارم.

با تشکر فراوان

محمد ولی فرجی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

فصل اول: طراحی و تحقیق

- ۱-۱. ضرورت طرح مسأله و هدف از تحقیق ۲
- ۲-۱. فرضیات و روش تحقیق ۴
- ۳-۱. مفاهیم و واژه‌های اختصاصی ۵
- ۴-۱. پیشینه تحقیق ۷
- ۵-۱. انتخاب منطقه ۷
- ۶-۱. مشکلات و موانع تحقیق ۸

فصل دوم: ویژگی‌های طبیعی و اکولوژیکی

- ۱-۲. ویژگی‌های جغرافیای استان کرمانشاد ۱۰
- ۲-۲. ویژگی‌های جغرافیای شهرستان کرمانشاد ۱۰
- ۳-۲. ویژگی‌های جغرافیای دهستان میان‌دربند ۱۲
- ۴-۲. اشکال و سازندهای زمین‌شناسی ۱۵
- ۵-۲. ناهمواریها و ارتفاعات ۱۵
- ۱-۵-۲. ارتفاعات جنوب کرمانشاد ۱۵
- ۲-۵-۲. ارتفاعات شمال شرقی ۱۶
- ۶-۲. آب و هوا و ویژگی‌های اقلیمی ۱۷
- ۱-۶-۲. عوامل خارجی کنترل‌کننده اقلیم: ۱۷
- ۲-۶-۲. توده‌های محلی یا عوامل محلی کنترل‌کننده اقلیم ۱۹
- ۳-۶-۲. ناهمواریها و تأثیر آن بر اقلیم ۲۰
- ۴-۶-۲. ساعات آفتابی: ۲۰

صفحه	عنوان
۲۲	۵-۶-۲. دما یا درجه حرارت
۲۳	۱-۵-۶-۲. حداکثر و حداقل درجه حرارت
۲۴	۶-۶-۲. روزهای یخبندان
۲۵	۷-۶-۲. بادهای فصلی
۲۷	۱-۷-۶-۲. بادهای فصلی
۲۷	۲-۷-۶-۲. بادهای محلی
۲۸	۸-۶-۲. فرایند بارندگی
۲۸	۹-۶-۲. اشکال بارندگی
۲۸	۱-۹-۶-۲. باران
۲۹	۲-۹-۶-۲. برف
۲۹	۳-۹-۶-۲. تگرگ
۲۹	۱۰-۶-۲. رطوبت یا نم نسبی
۳۰	۱۱-۶-۲. تبخیر و تعرق
۳۰	۷-۲. خاک
۳۱	۸-۲. پوشش گیاهی
۳۱	۹-۲. منابع آب
۳۱	۱-۹-۲. آب‌های سطحی
۳۲	۲-۹-۲. آب‌های زیرزمینی
۳۲	۱۰-۲. زندگی جانوری
۳۴	خلاصه و جمع‌بندی فصل دوم

فصل سوم: جمعیت و ویژگی‌های دموگرافی آن

۳۶	۱-۳. مقدمه
----	------------

عنوان	صفحه
۲-۳. توزیع و پراکندگی جمعیت در دهستان میان‌دربند.....	۳۷
۳-۳. تراکم‌های شناخت جمعیت.....	۳۸
۱-۳-۳. تراکم نسبی جمعیت.....	۳۸
۲-۳-۳. تراکم بیولوژیک یا تراکم زیستی.....	۳۸
۳-۳-۳. ترکیب سنی جمعیت دهستان میان‌دربند.....	۳۹
۴-۳. میزان باروری عمومی.....	۴۰
۵-۳. میزان مرگ‌ومیر عمومی.....	۴۰
۶-۳. نسبت جنسی.....	۴۰
۷-۳. رشد و تحول جمعیت.....	۴۱
۸-۳. بعد خانوار.....	۴۲
۹-۳. وضعیت سواد.....	۴۲
۱۰-۳. وضعیت اشتغال.....	۴۳
۱۱-۳. گروه‌های عمده شغلی.....	۴۵
۱۲-۳. تقسیم‌بندی روستاها براساس جمعیت.....	۴۷
۱۳-۳. تقسیم‌بندی روستاها براساس تعداد خانوار.....	۴۹
۱۴-۳. تغییرات مرزها و تغییرات جمعیتی در دهستان میان‌دربند طی سالهای ۱۳۶۵-۱۳۷۵.....	۵۱
خلاصه و جمع‌بندی.....	۵۲

فصل چهارم: منابع آب و فای

۱-۴. منابع آب شهرستان کرمانشاه.....	۵۴
۲-۴. واحد هیدرولوژیک.....	۵۴
۱-۲-۴. اراضی دشتی:	۵۵
۲-۲-۴. اراضی غیردشتی:	۵۵

عنوان	صفحه
۳-۴. واحد هیدرولوژیک میان دربند	۵۷
۴-۴. منابع آب دهستان میان دربند	۵۷
۴-۴-۱. منابع آب سطحی دهستان میان دیتد	۵۷
۴-۴-۲. منابع آب زیرزمینی دهستان میان دربند	۶۰
۴-۴-۲-۱. سراب خضریالیاس	۶۰
۴-۴-۲-۲. سراب خضرزنده	۶۱
۴-۴-۲-۳. سراب، سرابله	۶۵
۴-۴-۲-۴. سراب سورکال	۶۷
۴-۴-۲-۵. سراب ورمنجه	۶۹
۴-۴-۲-۶. سراب هشیلان (سبزعلی)	۷۱
۴-۴-۲-۷. سراب یاوری	۷۴
۴-۵. خلاصه و جمع بندی منابع آب	۷۷
۴-۶. کلیات زمین شناسی شهرستان کرمانشاه	۷۸
۴-۷. وضعیت زمین شناسی دهستان میان دربند	۷۸
۴-۷-۱. توده های آهکی (Limestoun Massive)	۷۸
۴-۷-۲. آهک های بیستون (Bistoun Limestones)	۷۹
۴-۷-۳. آهک های کرمانشاه (Limestones Kermanshah)	۷۹
۴-۷-۴. آهک های ریزدانه (Limestones Fine Grained)	۷۹
۴-۷-۵. دشت آبرفتی	۸۰
۴-۸. شیب (Slope)	۸۲
۴-۹. شیب محدوده دهستان میان دربند	۸۲
۴-۹-۱. شیب کمتر از یک درصد (۱٪)	۸۲
۴-۹-۲. شیب بین ۱ تا ۵ درصد	۸۲

عنوان	صفحه
۳-۹-۴. شیب بین ۵ تا ۱۵ درصد.....	۸۳
۴-۹-۴. شیب بین ۱۵ تا ۳۰ درصد.....	۸۳
۵-۹-۴. شیب بین ۳۰ تا ۵۰ درصد.....	۸۳
۶-۹-۴. شیب بیش از ۵۰ درصد.....	۸۳
۱۰-۴. منابع خاک و خاک‌شناسی دهستان میان‌دریوند.....	۸۶
۱۱-۴. تعیین کلاس و تحت کلاسهای خاک‌های میان‌دریوند.....	۸۷
۱-۱۱-۴. محدودیت مربوط به جنس خاک با علامت کلی S.....	۸۷
۲-۱۱-۴. محدودیت مربوط به شوری و قلیائیت با علامت کلی A.....	۸۷
۳-۱۱-۴. محدودیت مربوط به شیب توپوگرافی و فرسایش با علامت T.....	۸۸
۴-۱۱-۴. محدودیت مربوط به زهکشی با علامت W.....	۸۸
۱۲-۴. طبقه‌بندی اراضی دهستان میان‌دریوند.....	۹۱
۱-۱۲-۴. کوه‌ها (Mountain).....	۹۱
۲-۱۲-۴. تپه‌ها (Hills).....	۹۲
۳-۱۲-۴. دشت‌های دامنه‌ای (Peidomout Plain).....	۹۲
۴-۱۲-۴. دشتهای رسوبی رودخانه‌ای (River Alluvial Plain).....	۹۴
۵-۱۲-۴. واریزدهای بادبزنی شکل سنگ‌ریزه‌دار (Gravelly Calluvial Fam).....	۹۴
۱۳-۴. خلاصه و جمع‌بندی.....	۹۴

فصل پنجم: پوشش گیاهی

۱-۵. مقدمه.....	۹۷
۲-۵. مراتع و جنگل‌های دهستان میان‌دریوند.....	۹۷
۳-۵. تیپ مراتع دهستان میان‌دریوند.....	۹۷
۱-۳-۵. تیپ فرفیون و کون (Astagalus-Euphorbia).....	۹۸

عنوان	صفحه
۲-۳-۵. تیپ Hordum Poa (جو وحشی)	۹۸
۳-۳-۵. تیپ Festuca-Bromus (بروموس کندمی)	۹۹
۴-۳-۵. تیپ Heliotropim-Poa (چمن)	۱۰۰
۴-۵. پراکندگی مراتع در دهستان میان‌دربند	۱۰۲
۵-۵. راه‌ها و روش‌های تقویت مراتع دهستان:	۱۰۲
۱-۵-۵. چرای صحیح	۱۰۲
۲-۵-۵. قرق کردن مراتع	۱۰۳
۳-۵-۵. استفاده کامل از نزولات آسمانی	۱۰۳
۴-۵-۵. کودپاشی در مراتع	۱۰۴
۵-۵-۵. آموزش و ترویج	۱۰۴
۱-۵-۵-۵. آموزش رسمی	۱۰۵
۲-۵-۵-۵. آموزش غیررسمی	۱۰۵
۶-۵. جنگلهای دهستان میان‌دربند	۱۰۶
۷-۵. وضعیت کنونی بهره‌برداری از جنگلها	۱۰۶
۱-۷-۵. تأمین سوخت مصارف روستایی	۱۰۶
۲-۷-۵. بهره‌برداری از محصولات فرعی جنگل دهستان میان‌دربند	۱۰۷
۳-۷-۵. زارعت زیراشکوب جنگل در دهستان میان‌دربند	۱۰۷
۸-۵. چرای دام در عرصه جنگل	۱۰۸
۹-۵. تجدید حیات جنگلها	۱۰۸
۱۰-۵. ارزیابی کلی جنگل‌کاری‌ها	۱۰۹
۱۱-۵. راهکارهای حفاظت از جنگل و احیای آن	۱۱۰
۱-۱۱-۵. توسعه درختکاری با گونه‌های چند منظوره در نواحی جنگلی	۱۱۰
۲-۱۱-۵. توسعه درختکاری با گونه‌های سریع‌الرشد در نواحی جنگلی	۱۱۰

عنوان	صفحه
۳-۱۱-۵. توسعه باغداری در نواحی جنگلی.....	۱۱۱
۴-۱۱-۵. مهار و کنترل هرزآبهای فصلی در نواحی جنگلی.....	۱۱۱
۱۲-۵. ضرورت دخالت وزارتخانه‌ها در امر جنگل‌ها و احیای آن.....	۱۱۱
۱۳-۵. خلاصه و جمع‌بندی.....	۱۱۲

فصل ششم: زراعت و باغداری

۱-۶. سیمای زراعی شهرستان کرمانشاه.....	۱۱۵
۲-۶. سیمای زراعی دهستان میان در بند.....	۱۱۵
۳-۶. زراعت‌های آبی.....	۱۱۵
۴-۶. زراعت‌های دیم.....	۱۱۶
۵-۶. سطوح اراضی زراعی و باغی.....	۱۱۹
۶-۶. الگوی زراعی.....	۱۱۹
۷-۶. ترکیب کشت محصولات دهستان میان در بند.....	۱۲۰
۸-۶. تناوب زراعی.....	۱۲۲
۹-۶. باغداری.....	۱۲۳
۱۰-۶. تقویم زراعی.....	۱۲۴
۱۱-۶. پدیده خشکسالی و یخبندان در کشاورزی.....	۱۲۹
۱۲-۶. نهاده‌های زراعی.....	۱۲۹
۱۳-۶. مکانیزاسیون و استفاده از ماشین‌آلات.....	۱۳۰
۱۴-۶. سطح مکانیزاسیون.....	۱۳۰
۱۵-۶. تحلیل اجمالی مکانیزاسیون در محدوده مطالعاتی.....	۱۳۲
۱۶-۶. خلاصه و جمع‌بندی.....	۱۳۲

عنوان	صفحه
۳-۱۱-۵. توسعه باغداری در نواحی جنگلی.....	۱۱۱
۴-۱۱-۵. مهار و کنترل هرزآبهای فصلی در نواحی جنگلی.....	۱۱۱
۱۲-۵. ضرورت دخالت وزارتخانه‌ها در امر جنگل‌ها و احیای آن.....	۱۱۱
۱۳-۵. خلاصه و جمع‌بندی.....	۱۱۲

فصل ششم: زراعت و باغداری

۱-۶. سیمای زراعی شهرستان کرمانشاه.....	۱۱۵
۲-۶. سیمای زراعی دهستان میان در بند.....	۱۱۵
۳-۶. زراعت‌های آبی.....	۱۱۵
۴-۶. زراعت‌های دیم.....	۱۱۶
۵-۶. سطوح اراضی زراعی و باغی.....	۱۱۹
۶-۶. الگوی زراعی.....	۱۱۹
۷-۶. ترکیب کشت محصولات دهستان میان در بند.....	۱۲۰
۸-۶. تناوب زراعی.....	۱۲۲
۹-۶. باغداری.....	۱۲۳
۱۰-۶. تقویم زراعی.....	۱۲۴
۱۱-۶. پدیده خشکسالی و یخبندان در کشاورزی.....	۱۲۹
۱۲-۶. نهاده‌های زراعی.....	۱۲۹
۱۳-۶. مکانیزاسیون و استفاده از ماشین آلات.....	۱۳۰
۱۴-۶. سطح مکانیزاسیون.....	۱۳۰
۱۵-۶. تحلیل اجمالی مکانیزاسیون در محدوده مطالعاتی.....	۱۳۲
۱۶-۶. خلاصه و جمع‌بندی.....	۱۳۲

فصل هفتم: دامداری و دامپروری

- ۱-۷. دامداری در استان کرمانشاد ۱۳۵
- ۲-۷. دامداری‌های روستایی ۱۳۶
- ۳-۷. شیوه پرورش دام در دامداری‌های روستایی شهرستان کرمانشاد ۱۳۷
- ۴-۷. آمار دام در دامداری‌های روستایی شهرستان کرمانشاد ۱۳۹
- ۵-۷. شیوه پرورش دام در دامداری‌های دهستان میان‌دربند ۱۴۰
- ۶-۷. ترکیب و تعداد دام در دامداری‌های روستایی میان‌دربند ۱۴۰
- ۷-۷. آمار دام در دامداری‌های صنعتی دهستان میان‌دربند ۱۴۱
- ۸-۷. گاو‌داری و گوسفندداری در دامداری‌های صنعتی ۱۴۱
- ۹-۷. تولیدات دامداری‌های روستایی و صنعتی ۱۴۱
- ۱۰-۷. خلاصه و نتیجه‌گیری ۱۴۳

فصل هشتم: صنعت و خدمات

- ۱-۸. کلیاتی پیرامون تاریخچه صنایع دستی ۱۴۵
- ۲-۸. نقش و اهمیت صنایع دستی از نظر اقتصادی و اجتماعی ۱۴۶
- ۳-۸. بررسی انواع صنایع ۱۴۶
- ۴-۸. صنایع روستایی و صنایع دستی روستایی ۱۴۷
- ۵-۸. تعاریف صنایع دستی ۱۴۸
- ۶-۸. ویژگی‌های صنایع دستی ۱۴۸
- ۷-۸. مقایسه صنایع دستی روستایی و صنایع دستی شهری ۱۵۰
- ۸-۸. انواع صنایع در محدوده دهستان میان‌دربند ۱۵۰
- ۹-۸. خدمات روستایی ۱۵۱

عنوان	صفحه
۱-۹-۸. خدمات آموزشی و ترویج کشاورزی	۱۵۲
۲-۹-۸. خدمات آموزشی و آموزش و پرورش	۱۵۲
۳-۹-۸. خدمات آموزشی، بهداشتی - درمانی	۱۵۳
۱-۳-۹-۸. خانه بهداشت	۱۵۳
۲-۳-۹-۸. مراکز بهداشتی درمانی	۱۵۴
۳-۳-۹-۸. آب آشامیدنی	۱۵۵
۴-۳-۹-۸. سایر تأسیسات بهداشتی	۱۵۵
۱۰-۸. تأسیسات و تجهیزات زیربنایی	۱۵۶
۱-۱۰-۸. احداث شبکه‌های برق	۱۵۸
۲-۱۰-۸. احداث و مرمت راههای روستایی	۱۵۸
۳-۱۰-۸. وضع طبیعی آبادیها	۱۶۱
۴-۱۰-۸. ایجاد شبکه‌های مخابراتی و ارتباطات	۱۶۱
۵-۱۰-۸. تأمین سوخت و انرژی روستاییان	۱۶۵
۶-۱۰-۸. بهسازی و ساماندهی روستاها	۱۶۶
۷-۱۰-۸. خدمات تجاری و فنی	۱۶۷
۸-۱۰-۸. خدمات سیاسی، اداری و فرهنگی	۱۶۷

فصل نهم: تجزیه و تحلیل یافته‌ها

۱-۹. خلاصه و جمع‌بندی کلیه مطالب	۱۷۰
۲-۹. محدودیت‌ها و تنکناها	۱۷۸
۳-۹. استعدادها و قابلیت‌ها	۱۷۹
۴-۹. آزمون فرضیات	۱۸۰
۵-۹. پیشنهادات	۱۸۱